

Tóth László

Ádám visszatér

Kisregény, a végére illesztett mottóval

Meghalt. Élt hatvannöve évét. Amikor néhány nappal a halála előtt megkérdezték tőle, miért ő a(z ó)falusi citerazenekar köcsögdudása, így válaszolt:

– Mert ez olyan, kérem tisztelettel, mintha nagyokat kúrna az ember.

Azt beszélük róla, hogy amióta huszadik születésnapján eltemette tizennöve éves feleségét, nem ért többet nőhöz.

Mottó: „Hajnal és éj közt örvények mélye tátong” (Borges).

Zene szól – mintha...

Zene szól – nem ismerni fel mi
de mintha könnyebb lenne az embernek lenni
attól hogy van s hullámai is mintha
a jövőből löknék őt most vissza
napjai komor szirtfokára
hogy továbbssodorják onnan is már a
múltja felé zötyköli az embert e dallam
melyben egybeér a mondható és a mondhatatlan
melyben a mindenség ölt magára esztelen formát
a mindenség és a semmi
zene szól – mintha könnyebb lenne most lenni

Ádám visszatér

...és felsejlenek újból kirajzolódnak
 az első hangok megcsörren az ég s menten
 ráfelel egy autó riasztója Ádám visszatér
 leveti magáról a csend szkafterét
 visszaóvakodik hozzá zengeni kezd
 csikorogni benne a világ íme visszatér
 Ádám visszatér egyre távolabb hagyja
 maga mögött a hallgatás poklát egyre
 távolabb hagyja maga mögött a hallgatás édenét
 a kozmosz dermedt némaságát a fejében
 hangtalan zsibongó hangzavart megszólal
 Ádám megszólal s láthatóvá lesz újból
 az arca hangjától az arca kapja vissza
 rég letörlődött vonásait Ádám a nyelvben
 teremődik s miként egykor az Úron
 úgy néz most végig a szintaxisok fonémák
 végtelen során nyitja a száját s általa
 a nyelv kezd beszélni magát mondja Ádámban
 miközben Ádám is magát mondja vele
 a jelzőkben mindig valamely álma sejlik fel
 bővített mondatok tréningruhájában lustálkodik
 mások százezer év mordul egyetlen tómondatban
 s közben a gombostűfejnyi szóközti térben
 milliónyi láthatatlan pitypangszirmával virít
 a kimondhatatlan

Haller utca

A földhöz nyomja,
 nem emeli meg itt az ég a házakat, az embert,
 nem emeli meg, hogy egy pillanatra közelebről vegye szem-
 ügyre őket,
 nem emeli meg, a földhöz nyomja inkább,
 szinte odaszögezi hozzá,
 derékig beleveri az embert a földbe,
 az alsó épületszinteket is már-már beledöngöli,
 a 24-es villamos is egyre nehezkesebben szakítja fel estén-
 ként a be-beálló csend hajléktalanok által itt felejtett kartondobozát,

mintha órá is egyre nagyobb súllyal nehezedne az ég,
 mintha kerekei tengelyig már a földet tépnék föl maguk alatt,
 áramszedőjétől egyre távolabb kerülnek a csillagok,
 a Nagyvárad téri sarki hentes felől nyáridőben rossz hússzag
 kúszik a földhöz lapulva,
 az István Kórház egyik ablakát haldokló jajszava zúzza szét,
 s csörömpölve hull az is a földre,
 térdre rogyva a templom a Mester utca sarkán,
 a Haller-piacot zöldséges és zöltség rothadásszaga fogja bu-
 rokba,
 s még a rózsa is rekedtebben sikolt a virágáros cigánylány
 kezében,
 messze innen a rózsadomb,
 ha van is, az országnak, messze a háza,
 elkínzott arcú utcaseprő vetné alkoholtól elhülyült tekintetét
 az égre, de fejét sem tudja felemelni már,
 betonsúlyú felhőtömbök szakadnak rá,
 ablak alatt oson a macskanyávogás is,
 összeragadt szőrű, gazdátlan kuvasz oldalog a házfalakhoz
 dörgölözve,
 talán egy angyal lehet csak ily idegen errefelé,
 az ember is úgy él itt, mintha világvégen élne,
 lábát sziklafokról lógatva a jeges ür
 be
 le

Két füle közt Ádám...

Idegen kabátként vetném le magamról néhanap életem
 Napjaim gombját átűjtatnám a velem történtenek gomblyukán
 Kihúznám kezem mozdulataim kabátujjából
 Átcsapnám vállam fölött elnehezült éveim terhé
 Holtak itt felejtett tekintetének lüktetése élők pulzáló lélek-
 zetvétele mocorogna közben a térben
 Ave!, ave! – zeng köröttem a kozmosz
 Nevermore – sóhajta hangtalan vállamon egy holló

*

(Szférák zenéjétől hangos a pokol
 Két füle közt Ádám elszántan gyalogol)